

Andrei Platónov | paper de vidre

Andrei Platónov

platonov **Andrei Platónov** (Vorónezh, Rússia, 1899 – 1951). Com altres escriptors russos, va endinsar-se a la literatura amb la revolució d'octubre als anys 1919-1921. Va lluitar com a soldat roig als fronts de la guerra civil, després va ser estudiant i es convertí en un bon enginyer electricista. Va arribar a la literatura a través del conte psicològic. Als anys vint, Màxim Gorki va percebre el seu talent i es va admirar d'ell Ernest Hemingway. Va escriure nou novel·les curtes, quatre peces teatrals, guions cinematogràfics, i nombrosos articles i contes. Els contes de guerra formen la complicació *No a la mort!*.

El conte que publiquem, traduït per Miquel Cabal i Guarro, forma part d'una antologia de contes sobre la infantesa, *Antologia literària per tornar a la infantesa*, a càrrec de Josep Lluís Badal i publicada per Catedral, que recull relats d'autors com ara Sylvia Plath, Clarice Lispector, Mercè Rodoreda, Roald Dhal o Ana María Matute.

Semion

Un nen de set anys es passava els llargs dies d'estiu de la seva vida feinejant: cuidava dos germans més petits. La germana més petita de tots encara la cuidava la mare, i el fill gran de set anys se la podia estalviar durant un temps. Però sabia que la germana no trigaria a passar al seu càrrec perquè la mare tornava a tenir la panxa inflada, per més que ella li digués que era cosa del menjar. El pare i la mare del nen de set anys Semion Ponomariov eren bona gent, per això la mare no parava de parir criatures. Tot just acabava de donar-li el pit a una que ja en començava una altra.

—Que visquin —deia el pare, en saber que la dona tornava a estar embarassada—. Per què han de patir allà dins?

—On són ara, papa? —demanava en Semion—. Són morts, allà dins?

—I com vols que estiguin? —deia el pare—. Si no viuen amb nosaltres, és que són morts.

—Que hi pateixen, allà dins? —volia saber en Semion.

—Mira, si tots acaben sortint, deu ser que hi pateixen —feia el pare—. Amb nosaltres s'ho passen malament, tu ja ets gran i bé que ho saps, doncs allà dins encara és pitjor...

El pare es mirava la mare amb uns ulls fermes i dolços.

—No passa res. Que es facin grans: encara seria pitjor que no visquessin.

En Semion amb prou feines va tenir tres o quatre anys després de néixer per reposar i

viure la infantesa, després ja no va tenir temps. El pare va fer un cotxet amb un cistell i unes rodes de ferro, i la mare demanava a en Semion que passegés el germà petit pel pati mentre ella feia el dinar. Durant el dia, el germà petit s'adormia, però es despertava de seguida i plorava i llavors a ell li tocava voltar pel pati un altre cop; passava a la vora del cobert, la latrina, la portella del jardí, l'ala de la casa, la bardissa de la tanca, la porta del carrer i altre cop pel cobert. Més endavant, quan va néixer i créixer una mica un altre germà d'en Semion, aquest els asseia al cotxet a tots dos alhora i també feia voltes pel pati fins que no es baldava. Esgotat, en Semion demanava pa per la finestra a la mare, que n'hi donava, i llavors tornava a agafar amb fervor el mànec del cotxet i l'empenyia, i en el llarg recorregut es distreia amb la palla, els trastos, les pedretes i els brins d'herba escadussera que hi havia al pati; se'ls mirava des de dalt, amb els ulls ensonyats, i els xiuxiuejava alguna cosa o pensava dins del cap que eren iguals que ell i que ell no tenia raons per avorrir-se, perquè ells bé que callaven i no s'avorrien: ni la palla ni els brins d'herba. De vegades en Semion parlava amb els germans que duia al cotxet, però no l'entenien gaire i els agradava plorar; quan ploraven molta estona, en Semion els castigava, els picava al cap amb la mà, però això no passava gaire sovint. En Semion veia que els seus germans eren persones llastimoses i que potser ploraven de por que no els fessin tornar allà on eren morts mentre no naixien. «Que visquin», acceptava en Semion. De tant en tant demanava a la mare per la finestra:

—Ja és l'hora, mama?

—No, no, volta una mica més —responia la mare des de dins.

Allà dins hi cuinava, paixia i bressolava l'última filla, feia bugades, sargia i adobava la roba de casa, fregava el terra, guardava pocs diners com si en fossin molts; anava amb la nena a coll fins al magatzem, a buscar la llenya que els homes transportaven i deixaven caure dels carros per accident, però que no recollien perquè així els cavalls anaven més lleugers: la llenya era d'algú altre, els cavalls eren seus.

El pare d'en Semion feia de ferrer en una forja a la carretera de Moscou, que era a més de mil verstes. A casa, el pare només hi dormia: al matí es llevava abans que ningú, agafava un rosegó de pa i se n'anava. I al vespre, estiu i hivern, tornava a casa que ja era fosc, i només de tant en tant trobava que el fill gran, en Semion, encara no dormia. Abans d'anar a dormir, normalment el pare s'arrossegava de genollons per terra entre els fills adormits, els acotxava bé amb una flassada espellifada, els acarona el cap i era incapaç de dir-los que els estimava, que els planyia, semblava que els demanés perdó per una vida pobra; després s'ajeia al costat de la mare, estirada a terra al mateix rengle que els fills, posava els peus freds i balbs sobre els d'ella, calents, i s'adormia.

Al matí, els nens es posaven a plorar en despertar-se: volien menjar i beure i, a més a més, viure se'ls feia estrany, no s'hi acostumaven, alguna cosa els feia mal sempre dins del cos, perquè encara no hi havia tingut lloc l'ossificació. En Semion era l'únic que no plorava, patia en silenci la necessitat de menjar i es preocupava primer dels germans. Després, amb la mare, s'acabaven el que havien deixat els més petits o el que s'havia fet malbé i estava passat, per no llençar menjar en va. La mare ja havia viscut molt, no podia patir gaire quan tenia gana, però en Semion ho passava malament fins a l'hora de dinar. Mentre feia voltar els germans amb el cotxet, estava

trist, perquè el cor li feia mal de gana; plorava i gemegava en silenci per treure-s'ho del cap. Els germanets, que el miraven des del cotxet, també es posaven a cridar de por, perquè veien que el germà gran tenia por d'alguna cosa. Llavors en Semion buscava un trosset de carbó vegetal entre les cendres de l'estufa o bé arrencava un tros de calç de la paret i els donava als germanets; aquests llepaven i xuclaven el carbó i paraven de cridar de pura voracitat. En Semion feia passar el cotxet cap a darrere del cobert; allà, entre el galliner, la bardissa i la paret hi creixia repalassa, hi havia llaunes i escombraries; després, sortia al carrer. A fora, caminava a la vora de les altres cases, buscant amb la mirada qualsevol cosa que hi hagués per terra. El que li agradava més era trobar pastanagues i restes de poma. Si en trobava, se les menjava, i llavors el cor li flaquejava d'alegria, es posava a riure i corria a trobar els germans que, en la seva absència, havien pogut baixar del cotxet, arrossegant-se ves a saber on i desaparèixer per sempre. Mentre corria, en Semion s'aixecava el faldó de la camisa i es mirava la panxa; li feia l'efecte que hi devia viure algú que no era ell, algú que ara el punxava i ara l'amanyagava, però preferia que no hi hagués ningú, preferia viure tot sol sense patir.

Era veritat que els germanets baixaven sols del cotxet: un només anava de quatre grapes, però l'altre ja caminava una mica. Tampoc no podia marxar gaire lluny, picava amb tot el que es trobava: al front, al costat, a la panxa, i de seguida el mal el feia caure a terra i plorar. El perillós era el petit, en Petka, que anava de quatre grapes; encara era tot tovet i infladet d'infantesa, es bellugava a poc a poc i no picava fort amb els objectes que es trobava, de manera que podia anar fent, podia arrossegant-se pels forats de la bardissa i quedar amagat entre l'herba i els arbustos d'altres patis o adormir-se en una caseta de gos.

Amb els germans un altre cop al cotxet, en Semion tornava a voltar i els explicava les pluges i els llamps que hi havia pel món, les torres de la ciutat on vivien els rics; ell ja havia viscut molt i havia vist de tot: tenia una casa de ferro a la vora del bosc, hi anava de nit per viure-hi tot sol i ser terrible, perquè treballava de rei dels llops. Els germanets se l'escoltaven amb por i se'l creien; el petit Petka no l'entenia gaire, però igualment tenia por. En Semion mateix s'escoltava les històries amb interès, i per més que en realitat no tenia una casa de ferro i a les nits no feia de rei dels llops, estava content de tenir tanta imaginació. Amb la boca esbatanada, sense pensar a parpellejar, els germans es miraven en Semion com si fos un home superior i terrible; ells no tenien res per explicar, amb prou feines podien dir unes quantes paraules, per això se l'escoltaven sense pensar en ells mateixos.

Però de cop i volta a en Semion li feien pena els germanets; encara no tenien prou cap per creure's bons i no havien tingut temps d'aprendre a estimar la vida. Es miraven el germà gran amb aire confiat i desgraciat, els seus ulls no expressaven ni una dolça alegria ni una idea imaginada i ni tan sols orgull; per a ells tant se valia on tingués lloc la felicitat: si era dins seu o era a fora, en una altra persona, mentre existís i poguessin coneixe-la i deixar de dubtar.

—No treballa fent de rei, era una broma —deia en Semion amb tristesa—. Si no, portaria a casa diners o carn, perquè a casa hi passem pena, no tenim gaire res...

—Doncs roba carn i porta'n a la mare —li aconsellava en Zakhar, de cinc anys, el germà que anava just darrere d'en Semion—. La mama té mal de cap de tant patir,

m'ho va dir —va recordar en Zakhar.

Ja sabia collir estelles per encendre el samovar i a l'hora de dinar vigilava que la mare no li escatimés res: el tros del pare havia de ser més gros que el seu, el d'en Semion només una miqueta més gros, però el d'en Petka havia de ser el més petit de tots, perquè encara no s'havia fet gran i ja en tenia prou per atipar-se.

Un dia, abans de dinar, la mare va cridar a en Semion per la finestra que entrés corrents a casa. Començava a tenir dolors de part i li va dir que anés a buscar la Kapixka, la comadrona. En Semion va tornar de seguida agafat de la mà de la vella, ja la coneixia d'abans. La Kapixka només tenia una dent de dalt, i amb aquesta dent es mossegava el llavi de baix, perquè si no li queia i llavors se li obria el fosc abisme de la boca esdentegada. De nit, quan se n'anava a dormir, la Kapixka es lligava un cordillet de la mandíbula inferior a la coroneta, altrament la boca se li esbatanava en somnis i s'hi ficaven mosques que buscaven un lloc calent. La cara de la Kapixka ja feia temps que semblava la d'un home. Verdejava de vellesa i segurament de maldat i, sobre el llavi de dalt, hi creixia un bigotet canós. La vella era tan prima que en Semion, quan la menava cap a casa, li havia sentit un murmuri i un carrisqueig a l'interior, que devien ser el frec dels tendons amb els ossos.

La Kapixka va prendre la germaneta més petitona i manejadissa de la mare, la va donar a en Semion i li va dir que trigués a tornar a entrar. En Semion va col·locar la germana al cotxet entre els dos germans i els va dir que la mare tornava a parir, que ara viurien encara pitjor. Es va endur la canalla darrere el galliner, on hi havia un espai tranquil, i tots s'hi van endormiscar, perquè ja passava de migdia i era hora de dinar però la mare estava malalta. En Semion va bressolar la canalla al cotxet perquè s'adormessin tots profundament, després se'n va anar cap a casa i es va amagar al porxo, en la fosca. Volia sentir com neix la gent i per què viu, i tremolava de por i patiment. A l'habitació, la mare ara cridava, ara gemegava, ara xiuxiuejava. La Kapixka trastejava cassoles, esquinçava draps per a la mare i feia de mestressa, com si fes la feina de casa de cada dia.

—Però no ploris, filleta, no pateixis! —va dir la Kapixka a la mare d'en Semion—. Mira, m'estiraré al teu costat, potser t'alleujarà!

La Kapixka va gemeguejar una mica i després es va fer el silenci a l'habitació. La vella devia jeure a la vora de la mare, damunt del jaç de plomes que hi havia a terra. Només se sentia que la mare respirava sovint i amb dificultat, com si s'afanyés a transformar aquell patiment.

—Si a tu et costa, a ell què? —deia la Kapixka.

—A qui, àvia? —va preguntar la mare de pressa, fent un esforç per no plorar de dolor.

—Doncs a aquest que neix ara! —va dir la Kapixka—. És ara que l'ànima li entra, en aquesta estretor, al bell mig d'aquest cosset, s'hi fica, li estreny i li estira els tendons... I tu què, després de parir-lo li faràs un somriure maliciós i tornaràs a prenyar-te, què has de fer, si no?

—No penso parir més —va dir la mare, esllanguida.

—Què dius que no? —va fer la vella—. I m'ho he de creure? Ai, filleta, que si no pareixes quedaràs atrotinada, podrida, t'agregaràs tota; no recordaràs la vida que has viscut i t'ompliràs de maldat... Val més patir, per saber que ets ben viva!

La mare va tornar a gemegar.

—Que et torna a costar? —va dir la Kapixka—. Au, bufa, bufa, respira ben fondo! Som-hi juntes, jo també pariré!

La vella va posar-se a gemegar i a bufar; s'hi esforçava més que la mare, per calmar la partera i, encara que fos només en aparença, tirar-se a l'esquena una part del seu patiment.

En Semion tremolava d'esperar i de tristesa; de l'habitació li arribava una olor agra i que semblava groga, el nen seia i passava por. A fora, al pati, darrere el galliner, de sobte la germaneta petita, la Niuixka, va fer un xisclet: potser havia caigut del cotxet de cap a terra. Però el xisclet de la germana es va tallar de cop, com si no hagués existit i només li hagués fet l'efecte que xisclava. En Semion va córrer a veure la canalla per comprovar-ho. Al fons del cotxet només hi havia el petit Petka, en Zakhar i la Niuixka n'havien sortit: en Zakhar es devia haver endut la germaneta, ella sola no hauria pogut sortir del cotxet. En Semion va mirar al voltant i va sentir en Zakhar que deia: «Per què vas haver de néixer, escurçó!». En Semion va entrar al galliner. A l'entreclar, sota els barrastrals buits de les gallines, en Zakhar seia a la panxa de la germaneta i l'escanyava amb totes dues mans. Ajaguda mirant enlaire, la nena bregava per respirar, s'ajudava amb els peuetes descalços, amb què esgarrapava la terra bruta del galliner. Els ulls plens de llàgrimes sotjaven en silenci i gairebé amb indiferència la cara d'en Zakhar, però amb les manetes inflades s'aferrava a les mans ofegadores del germà. Per l'esquena, en Semion va clavar un cop de puny a la galta dreta d'en Zakhar. En Zakhar va caure de sobre la germana i es va donar un cop a la temple esquerra contra un cantell de la paret de vímet del galliner; no va plorar, però va quedar atorollat del mal que li feia el cap. En Semion li va clavar uns quants cops més sense mirar on queien, però de seguida va tornar en si, va deixar de pegar-li i també es va posar a plorar. La germaneta ja s'havia eixorivit, se li va acostar de quatre grapes i va esperar-se fins que el germà gran no li va fer cas. En Semion la va agafar a coll, es va ensalivar un palmell, li va fregar els ulls, se la va endur al cotxet, la va bressolar i la germaneta, espantada i amansida, va adormir-se a la vora del germà petit.

En Zakhar va sortir sol del galliner; tenia sang seca a la galta esquerra, però no estava enfadat. «Molt bé, quan sigui gran, me'n recordaré», va dir a en Semion. I va estirar-se a la vora del cotxet a dormir, perquè sabia que la mare tornava a parir i no feia el dinar. En Semion també es va ajeure a l'ombra del cotxet i es va adormir, fins que el sol del vespre no li va il·luminar la cara.

Hi ha un moment de la vida en què és impossible defugir la felicitat. És una felicitat que no emana del bé ni de les altres persones, sinó de la força d'un cor que creix, del fons d'un cos que es conforta amb escalf i sentit propis. Llavors, en l'home de vegades neix alguna cosa pel seu compte, al marge dels infortunis del destí i contra el patiment: és un estat inconscient d'alegria; però en general és lleu i s'apaga de seguida que l'home torna en si i es dedica a les necessitats immediates. Sovint en

Semion es despertava casualment feliç, després reflexionava i s'oblidava que viure li agradava.

Al capvespre, el pare va arribar de la forja i va preparar una escudella en una olla de ferro colat. La mare ja havia parit una altra nena i dormia, sense forces. La Kapixka va esperar que l'escudella estigués a punt, va menjar-ne amb tota la família i va dir al pare que li donés diners, que volia continuar vivint però no tenia amb què viure. El pare va donar-li quaranta copecs, la Kapixka els va lligar en un extrem del mocador i se'n va anar a casa a dormir.

L'endemà el pare va marxar a la feina a trenc d'alba, però la mare no es podia llevar. Per això en Semion es va fer càrrec tot sol de la casa. Primer va portar dues galledes d'aigua de la bassa amb el cotxet, després va rentar, vestir i péixer la canalla. A banda d'això, calia endreçar l'habitació, fer unes farinetes líquides per a la mare, comprar pa i llet, vigilar que els dos germanets no desapareguessin, no entressin a la latrina i no calessin foc.

Sense dir res, la mare observava amb els ulls flacs com en Semion es preocupava de tot i feinejava. La nounada jeia al seu costat i ja mamava, es paixia del seu pit.

A migdia, en Semion va donar pa amb llet a totes les criatures i farinetes a la mare, i la canalla es va estirar a dormir. En Semion es va posar a pensar què faria a la família per sopar, perquè a l'hora de dinar s'ho havien menjat tot i no tenien res al rebost ni havia sobrat res. Després de rentar els plats, en Semion va anar a veure l'amo de la casa per demanar-li un préstec de blat i mill:

—Però si no m'ho tornareu mai! —va dir l'amo.

Tenia cent quarteres de terra i les llogava als pagesos, però ell no feia res de res; jeia al sofà o al peu de l'estufa a llegir l'almanac de la creu de Gatsuk. En Semion feia temps que volia demanar a l'amo que li deixés l'almanac per mirar-ne els dibuixos, però no gosava.

—Sí que l'hi tornarem —va dir en Semion—. El pare ha de cobrar aviat, jo l'hi portaré...

L'amo va donar dues lliures de blat a en Semion i li va posar mill al faldó de la camisa.

—I vigila que la teva caterva no em potinegi el pati! —va fer l'amo—. En Zakhar avui se m'hi ha cagat a tres llocs diferents, ja pots córrer a recollir-ho...

—Ara mateix ho recullo —va prometre en Semion—. Encara són petits, no ho entenen.

—Doncs si el veig li clavaré un calbot a la closca que ho entendrà tot de cop! —va dir l'amo.

—Val més que no els hi pegui —va demanar en Semion—; si no, li cremaré la casa a mitjanit!

—Au, ves, tros de bèstia! —va deixar anar l'amo, però en Semion ja havia desaparegut amb el blat i el mill.

Aquell dia d'estiu de la vida del nen es va fer llarg i complicat fins que no es van atipar tots els ocells, els pardals i les gallines; quan tots van haver callat i es van endormiscar de cansament i fartanera, llavors la foscor va arribar al cel i es va sentir a la llunyania que els carros marxaven per la carretera cap al poble i que els ferrers picaven a les forges de la vora del camí.

La mare i totes les criatures de la família d'en Semion encara dormien; només ell seia en un bagul i esperava que algú o altre es despertés. No estava acostumat a viure en llibertat, tenia tristesa acumulada i el cor li tornava a desitjar obligacions. Però els ulls d'en Semion van començar a tancar-se, va posar el cap al bagul i, mirant de recordar alguna cosa, va oblidar-ho tot i es va adormir.

Però totes les mares dormen poc, i la mare d'en Semion va obrir els ulls de seguida.

—Semion! —va dir—. Encén l'estufa, posa una cassola amb aigua, banya els petits!

En Semion va fer un bot del bagul. Però no havia descansat, no s'havia escalfat en somnis i ara tremolava tot de flaquesa.

—No em trobo bé —va dir la mare—. Ves a buscar el pare, que vingui més d'hora.

—Ara mateix —va dir en Semion—. Mama, no tinguis més criatures, estic baldat.

—No en tindrè més —va respondre la mare; jeia de panxa enlaire sobre el matalàs de plomes i amb prou feines alenava, exhausta després del part.

La nova filleta jeia a la vora de la mare, profundament adormida, i no s'adonava que ja era viva. En Semion es va mirar la germaneta més petita amb sorpresa: acabava de néixer, encara no havia vist res, però es passava l'estona dormint i no es volia despertar, com si la vida no li interessés.

—Semion, toca'm, estic molt freda —va pronunciar la mare—. Si em moro, ocupa't dels nens en lloc meu, que el pare no té temps, s'ha de guanyar el nostre pa...

En Semion es va posar al costat de la mare i li va palpar el front: el tenia fred i humit; el nas se li havia afuat i els ulls li blanquejaven.

—Les entranyes se m'han després, jec aquí com si fos buida —va dir la mare—. Ets el gran, cuida els teus germans i les teves germanes, potser ells sí que arriben a ser algú... —La mare va agafar el cap d'en Semion entre les mans i li va encarregar:— Ves a buscar ton pare.

En Semion va anar a trobar el pare, però aquest no podia venir de seguida, encara havia de posar gomes a tres rodes i l'amo esperava que enllestís.

—Aguantarà, no es morirà —va dir l'amo de la forja de la mare d'en Semion—. Cada mes les dones diuen que s'han de morir!

En Semion va tornar, va encendre el foc sota el trespeus i va preparar una escudella de mill per sopar. Els petits estaven desperts: en Zakhar es va posar a la vora del foc i hi tirava estelles perquè l'escudella sortís més bona i es fes abans, mentre que en Petka va arrossegar-se fins a la mare i li va mirar la cara llargament, passant-hi les

mans, com si comprovés que la mare era estàlvia, que només estava malalta i plorava.

Com sempre, el pare va tornar de la forja quan ja era fosc. Va menjar el que en Semion li havia deixat del sopar dels nens i es va estirar al costat de la mare. En Semion encara no dormia, va veure que el pare abraçava la mare amb compte i li besava la galta; la mare va tombar-se de cara al pare i s'hi va arraulir com si fos petita, recollint amb força el cos entumit i buidat. El pare va jeure una estona, es va llevar i va anar al quarto dels mals endreços. En va tornar amb una xarpellera grossa i vella i va acotxar la mare, que estava glaçada tota l'estona. Va prendre la nova filleta a la mare i se la va ajeure a prop seu, perquè la mare ja no se n'hauria pogut ocupar si hagués plorat a mitja nit. En Semion no volia dormir en tota la nit, tenia por que la mare es morís o que el pare esclafés la germaneta més petita sense voler, però els ulls se li van tancar sols i ja no els va tornar a obrir fins al matí, quan en Zakhar se li va enfilar al damunt i li va picar l'orella amb el dit.

El pare anava amunt i avall per l'habitació, bressolant a coll la filla nounada que plorava. La mare continuava estirada a terra, sobre el jaç de plomes, tapada amb la flassada, i la xarpellera al capdamunt. Coberta fins al cap, no s'aixecava.

En Semion va acostar-se a la mare, per mirar-la i demanar-li què li tocava fer des de primera hora, què havia de preparar de menjar per als petits i on podia demanar diners fins que no cobrés el pare.

—No la destapis —va dir el pare a en Semion—, s'ha mort a trenc d'alba. Ves a buscar la Kapixka.

—Per què la Kapixka?

—Perquè vingui a viure amb nosaltres —va dir el pare—. Almenys cuidarà els petits i farà el menjar. És una vella.

—Què hi ha de fer aquí, la Kapixka! —va fer en Semion.

—És una granota vella! —va dir en Zakhar—. Endraparà sense parar i no ens deixarà res!

En Semion va agafar la nova germaneta de les mans del pare. En Petka i la germana petita —que ara ja era més gran— seien a terra; jugaven en silenci amb tota mena de porqueria i retalls de roba, se'n feien objectes i riqueses.

—I ara com hem de suportar la vida! —va dir en Semion i va arrugar la cara, planyívol; el dolor se li enfilava del cor a la gola com una onada lenta i brusent, però no havia arribat a les llàgrimes—. Ara com hem de péixer la nena de pit? Es morirà, també...

—Encara és petita —va dir el pare—, encara no ha viscut, no hi està acostumada, no sap res de res. L'haurem d'enterrar amb la mare.

En Semion bressolava a coll la nova germaneta, que plorava, es va adormir i va callar. La va deixar un moment damunt del jaç de plomes, als peus de la mare.

—Papa, quant val una cabra? —va preguntar en Semion.

—Doncs suposo que no gaire, no ho sé —va contestar el pare.

—Compra'ns-en una quan cobris —va demanar en Semion—. En Zakhar la durà a pasturar al camp, al vespre n'hauré munyit la llet, la bulliré i tots sols, sense la mare, paixerem la petita. Li donaré llet amb una tetina. Comprarem una tetina i la posarem en una ampolla... Però digues a en Zakhar que quan sigui al camp no xucli la cabra, que a aquest li agrada aprofitar el temps!

—No xuclaré res de la teva cabra —va prometre en Zakhar—. Fan una llet que no és dolça, la mama me'n donava, fa temps.

El pare callava. Es mirava tots els fills, la dona morta, que tota la nit li havia buscat l'escalfor ben a la vora, però que no s'havia pogut escalfar i ara estava erta, i el ferrer no sabia què pensar per alleujar l'ànima.

—Necessiten una mare, no una cabra —va fer el pare—. Tu ets l'únic que ets gran, Semion, tots els altres són petits, encara...

En Semion només duia una camisa, perquè des que s'havia llevat que no havia tingut temps de posar-se els pantalons. Va aixecar els ulls al pare i li va dir:

—Jo els faré de mare, jo i ningú més.

El pare no va dir res al fill gran. Llavors en Semion va agafar el vestit de la mare del tamboret, la bata, i se'l va passar pel cap. Li anava llarg, però en Semion se'l va posar bé i va dir:

—No passa res, l'escurçaré i li faré la vora.

La mare morta era prima, per això el vestit li anava bé, a en Semion, només una mica llarg. El pare es va mirar el fill gran: «Ja passa dels set», va pensar.

Ara, amb el vestit de la mare i aquella cara trista de criatura, en Semion semblava tant un nen com una nena, igual una cosa que l'altra. Només havia de créixer una mica que ja passaria per noieta, i una noia és el mateix que una dona; és gairebé una mare.

—Zakhar, ves al pati a passejar en Petka i la Niuixka amb el cotxet, que no demanin menjar —va dir en Semion amb la bata de la mare—. Ja us cridaré. El pare i jo tenim molta feina.

—Els nens del carrer es burlaran de tu perquè ets una nena! —va riure en Zakhar—. Ara ets una ximpleta, no un nen!

En Semion va agafar l'escombria i es va posar a escombrar al voltant del jaç on hi havia la mare.

—Doncs que se'n burlin —va contestar en Semion a en Zakhar—. Ja se'n cansaran, mentre que jo m'hauré acostumat a ser una noia... Au, ves, no rondis per aquí, posa els nens al cotxet o te la vento amb l'escombria!

En Zakhar va cridar en Petka, que el va seguir de quatre grapes cap al pati, mentre que va agafar la Niuixka a coll; amb prou feines podia aguantar el pes de la germana.

El pare, dret en un costat, plorava una mica, en silenci. En Semion va endreçar l'habitació i es va acostar al pare:

—Papa, primer destapem la mare, l'hem de rentar... I després ploraràs, i jo també, que jo també vull; plorarem junts!

1936

Traducció del rus de Miquel Cabal Guarro

Avançament editorial gentilesa de [Catedral](#)

CTD-Infantesa